Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Viite: Lakivaliokunnan pyyntö 23.3.2018

Keskusrikospoliisin asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä (HE 30/2018 vp) eduskunnalle laeiksi rikoslain, pakkokeinolain 10 luvun ja poliisilain 5 luvun muuttamisesta

Asia

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Keskusrikospoliisin asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen terrorismidirektiivin (EU) 2017/541 kansallisia täytäntöönpanotoimia koskevasta hallituksen esityksestä HE 30/2018 vp.

Esityksessä ehdotetaan lainsäädäntömuutoksia rikoslakiin, pakkokeinolakiin ja poliisilakiin, joiden tekemistä edellyttää terrorismin torjumisesta tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, jolla korvataan vuonna 2002 tehty terrorismirikoksia koskeva puitepäätös siihen vuonna 2008 tehtyine muutoksineen.

Lausunto

Keskusrikospoliisi pitää hallituksen esitystä huolellisesti valmisteltuna ja kokonaisuudessaan kannatettavana. Esityksen sisältö vastaa hyvin muuttuneen turvallisuusympäristön edellyttämää poliisitoiminnan kokonaistarvetta, on ajantasainen ja riittävä sekä operatiivisen toiminnan näkökulmasta tarvittavan tarkkarajainen ja täsmällinen.

Terrorismisrikosten tutkintaintressi on erityisen korkea sekä yleisesti rikostyyppiin kohdistuvien uhkien että rikosten toteutuessa niistä mahdollisesti aiheutuvien monisyisten yhteiskunnallisten aiheutuvien haittojen kannalta. Mainittujen syiden vuoksi on erityisen perusteltua, että terrorismiin ja sitä suoraan tai välillisesti edesauttavaan rikostunnusmerkistön täyttävään toimintaan voidaan rikostorjunnallisesti puuttua ja hyödyntää tarvittavaa keinovalikoimaa. Kriminalisointien tavoitteiden saavuttamisen kannalta on tärkeää, että näiden rikosten torjunnassa salaiset pakko- ja tiedonhankintakeinot ovat käytettävissä. Pakkokeinolain ohella poliisilakiin tehtävät muutokset mahdollistavat ennalta estävän ja paljastavan toiminnan tutkintakeinojen käyttämisen.

Maahantulo konfliktialueilta on lisääntynyt syksystä 2015 alkaen ja on vaikuttanut jossain määrin lisäävästi tutkittavien terrorismirikosten määrään. Terrorismirikosten esitutkinnasta saadun kokemuksen perusteella Keskusrikospoliisi toteaa, että Suomessa esitutkinnan kohteena olevat terrorismirikokset ovat varsin usein tapahtuneet eri konfliktialueilla.

Keskusrikospoliisi pitää tärkeänä sitä, että rangaistusvastuu kattaa myös sellaiset henkilöt, jotka palaavat tai muuten matkustavat Suomeen terrorismirikoksen tekemisen tarkoituksessa.

Terrorismirikosten lisäksi Keskusrikospoliisissa on ollut tutkittavana useita sotarikoksia. Rajanveto terrorisimirikoksen ja sotarikoksen välillä on haastavaa, koska luotettavan tiedon saaminen kriisialueilta on haastavaa, joissain tilanteissa jopa mahdotonta. Näin ollen suoritetuissa esitutkinnoissa on osoittautunut haasteelliseksi hankkia todisteita terrorisimirikoksiin kuuluvan tarkoituksen olemassaolosta. Terrorismiin kytkeytyvät henkilöt pyrkivät salaamaan toimintansa viranomaisilta, joten terroristisen motiivin selvittäminen on vaikeaa.

Keskusrikospoliisi pitää hyvänä, että koulutuksen antaminen ja kouluttautuminen terrorismirikoksen tekemistä varten on säädetty rangaistavaksi. Erityisen tärkeää on se, että rangaistava kouluttautuminen pitää sisällään myös laillisia keinoja käyttäen tapahtuneen tai osana laillista toimintaa tapahtuneen kouluttautumisen. Keskusrikospoliisin suorittamissa esitutkinnoissa on ilmennyt, että esimerkiksi ampumaharjoitusta on haettu maksulliselta ampumaradalta ja aseita sekä osaamista on pyritty hankkimaan metsästäjätutkinnon suorittamisen kautta. Lisäksi koulutusmateriaalia on hankittu internetistä vapaasti saatavilla olleista Puolustusvoimien koulutusmateriaaleista.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos
Robin Lardot

Rikostarkastaja
Simeon Oikarinen